

Warszawa, 08.09.2020

Pan
Prof. dr hab. Piotr Gliński
Wicepremier
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowny Panie Premierze,

w imieniu kilkudziesięciu tysięcy polskich twórców, artystów wykonawców i producentów, których prawami autorskimi i prawami pokrewnymi zbiorowo zarządzają nasze organizacje, zwracamy się z prośbą o zainicjowanie przez Pana Premiera pilnego uchYLENIA art. 15l ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Art. 15l od dnia 8 marca 2020r. wstrzymał pobór wynagrodzeń „dla organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi” od użytkowników, którzy świadczyli usługi w miejscu, umożliwiającym zapoznanie się przez klientów z utworami lub przedmiotami praw pokrewnych i uiszczali kwotowe wynagrodzenia (w praktyce dotyczyło to przede wszystkim publicznych odtworzeń utworów) – w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii. Rozwiązanie to, wstrzymujące pobór wynagrodzeń niezależnie od faktycznego zawieszenia korzystania z muzyki czy utworów audiowizualnych przez użytkowników, jest oczywiście dla nich korzystne, jednak zupełnie pomija interesy i sytuację finansową twórców, artystów i producentów.

Należy podkreślić, że wynagrodzenia pobierane „dla organizacji zbiorowego zarządzania” nie stanowią przychodów tych organizacji. Są to wynagrodzenia pobierane przez te organizacje w imieniu i na rzecz autorów, artystów wykonawców i producentów stanowiące podstawy ich egzystencji. Jest to sytuacja zdecydowanie różna od przypadku, gdy na podstawie tego samego przepisu następuje wstrzymanie pobierania należności publiczno-prawnych, tj. opłat abonamentowych, a więc opłat ustanowionych przez państwo na rzecz państwowych podmiotów.

Kolejne ustawy antykryzysowe sukcesywnie „odmrażały” gospodarkę i znosiły ograniczenia działalności podmiotów gospodarczych. Rynek sukcesywnie rozwija się - funkcjonują centra handlowe, hotele, restauracje, kawiarnie, usługi fryzjerskie, kosmetyczne itp., wykorzystujące w swej działalności utwory muzyczne i audiowizualne. Jednocześnie ciągle obowiązuje przepis wstrzymujący pobór wynagrodzeń na rzecz twórców, artystów i producentów, którego utrzymywanie „w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii” (czyli w okresie dzisiaj nieokreślonym – przez miesiące, a może i lata) nie znajduje żadnego uzasadnienia.

Mamy świadomość, że w trudnej sytuacji epidemii rozwiązania nadzwyczajne stają się koniecznością, jednakże powinny one uwzględniać interesy wszystkich zagrożonych grup obywateli.

Z żalem musimy stwierdzić, że dotychczas podejmowane przez organizacje zbiorowego zarządzania - już od maja br. - interwencje w sprawie uchylecia art. 15l, mimo zapewnień o zrozumieniu sytuacji i dążeniu do rozwiązania problemu, nie doczekały się realizacji. Jednocześnie pragniemy podkreślić, że Minister Rozwoju Pani Jadwiga Emilewicz i jej zastępcy ze zrozumieniem i życzliwością odnosili się do naszych wniosków o uchylenie przedmiotowego przepisu.

Doceniamy aktywność resortu kultury w zakresie organizacji pomocy socjalnej dla twórców i artystów. Dotychczasowe inicjatywy w zakresie wdrożenia różnorodnych programów stypendialnych czy korzystania z funduszy ministerialnych są niewątpliwie wyrazem troski o kondycję finansową środowisk twórczych i artystycznych w trudnym pandemicznym okresie. Takie formy pomocy doraźnej nie mogą jednak zastąpić dotychczasowego zinstytucjonalizowanego systemu inkasa wynagrodzeń dla autorów, artystów i producentów, związanego z faktyczną eksploatacją ich twórczości przez użytkowników.

Spadek tego inkasa, i to nie tylko na polu odtworzeń, ale także na innych polach eksploatacji, jest znaczny.

W Stowarzyszeniu Autorów ZAiKS w okresie IV – VII 2020r. w stosunku do identycznego okresu IV - VII 2019r.:

- spadek całego inkasa tantiem (ze wszystkich pól eksploatacji) wyniósł : – 49,02%;
- spadek inkasa z pól dotkniętych różnymi ograniczeniami związanymi z COVID – 19 wyniósł: - 59,51%, w tym np. na polu wyświetlanie: – 87,33%; wystawienia teatralne: - 79,31%;
- spadek inkasa z wykonań publicznych i odtworzeń: - 76,40%.

W okresie dwóch ostatnich miesięcy , tj. VI – VII 2020r., kiedy „odmrożono” gospodarkę, spadek ten jest również bardzo wysoki – w porównaniu z analogicznym okresem VI -VII 2019r. całe inkaso spadło o 55,16%, inkaso z pól dotkniętych COVID-19 spadło o 65,87% a z odtworzeń i wykonań publicznych o 76,81%.

W Związku Artystów Wykonawców STOART spadek inkasa tantiem ze wszystkich pól łącznie nastąpił w stosunku do analogicznego okresu roku 2019 o 48%, natomiast z samych publicznych odtworzeń, stanowiących największą część przychodów organizacji, inkaso zmalało o 75%. Należy przy tym podkreślić, że z uwagi na to, iż od początku 2019 roku STOART działa w imieniu innych organizacji jako jeden inkasent wynagrodzeń za korzystanie z przedmiotów praw pokrewnych na polu eksploatacji odtwarzania, skutki tych spadków dotyczą wielu organizacji. Spadek ten jest szczególnie dotkliwy z uwagi na to, iż okres poprzedzający epidemię był okresem dynamicznego wzrostu wpływów z odtwarzania, i względem oczekiwanych wpływów – w VI i VII zanotowano 80% spadek.

W przypadku Stowarzyszenia Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych SAWP w 2020 r. szacuje się spadek inkasa o ok. 50% w stosunku do 2019 r. W okresie IV-VII spadek inkasa z publicznych odtworzeń w 2020 r. wyniósł 67,99% w porównaniu do tego samego okresu w 2019 r.

W przypadku producentów muzycznych spadek przychodów ze sprzedaży nagrań w ww. okresie wyniósł ponad 30 % w stosunku do roku ubiegłego; spadek przychodów OZZ ZPAV związanych z eksploatacją nagrań muzycznych wyniósł 33%, natomiast przychodów z tytułu odtwarzania - 64%.

W przypadku Stowarzyszenia Filmowców Polskich spadek inkasa na poszczególnych polach eksploatacji okazał się również bardzo dotkliwy. Oczywiście jest, że skutki utrzymującego się w dłuższej perspektywie dużego spadku inkasa wynagrodzeń będą bardzo dotkliwe dla twórców, artystów wykonawców i producentów.

Pragniemy nadmienić, że w celu wsparcia twórców i artystów w trudnym okresie pandemii nasze organizacje już w marcu br. uruchomiły szeroko zakrojony system pomocy.

W związku z powyższym nie możemy zaakceptować sytuacji, w której państwowa ochrona jednej grupy poszkodowanych podmiotów, tj. przedsiębiorców, odbywa się kosztem innej grupy, tj. twórców i artystów, którzy przez kilka miesięcy byli w ogóle pozbawieni możliwości zarobkowania, a obecnie czynią to w ograniczonym zakresie. Stanowi to oczywiście ograniczenie prawa własności (art. 21 ust. 1 Konstytucji RP) jednej tylko kategorii zawodowej - twórców i artystów. Podobnie niedopuszczalne jest wspieranie jednych przedsiębiorców (właścicieli sklepów, lokali gastronomicznych, rozrywkowych, zakładów usługowych, itp) kosztem innej, często znacznie bardziej dotkniętej skutkami pandemii grupy przedsiębiorców - producentów.

Należy podkreślić, że organizacje zbiorowego zarządzania nie pobierają wynagrodzeń od przedsiębiorców, których lokale pozostają okresowo zamknięte i w związku z tym nie dochodzi w nich do publicznego odtwarzania utworów. Jednocześnie konstrukcja tabel stawek wynagrodzeń jest taka, że jeśli w wyniku przepisów sanitarnych lokal musi ograniczyć działalność zmniejszając powierzchnię czy liczbę obsługiwanych klientów, to o ile poinformuje o tym OZZ, znajdzie to odzwierciedlenie w pobieranym wynagrodzeniu i nie są potrzebne w tym zakresie żadne dodatkowe przepisy. Zatem art. 15l był zbędny od samego początku.

Szanowny Panie Premierze,

jestemy przekonani, że podziela Pan naszą ocenę obecnej trudnej sytuacji twórców, artystów i producentów i uznaje konieczność pilnego uchylecia zbędnego już (i szkodliwego dla tych środowisk) art. 15 l ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Z naszych spotkań i rozmów z kierownictwem Ministerstwa Rozwoju, z premier Jadwigą Emilewicz i z ministrem Markiem Niedużakiem, wynika, że resort ten nie znajduje przeszkód, by w pilnym trybie przygotować projekt przepisów uchylających art. 15l ust. 1 pkt 1 (a także odpowiednio dostosowujących ust. 2 tego artykułu) i skierować go do Sejmu. Do tego jednak konieczna jest inicjatywa legislacyjna Pana Premiera, o co niniejszym w imieniu polskich twórców uprzejmie wnosimy.

Ufamy, że działanie Pana Ministra ochroni twórców, artystów wykonawców i producentów przed finansowym kryzysem i zapobiegnie niszczeniu polskiej kultury.

Z wyrazami szacunku

Janusz Fogler
Przewodniczący Zarządu
Stowarzyszenia Autorów ZAiKS

Ryszard Poznakowski
Przewodniczący Zarządu
Stowarzyszenia Artystów Wykonawców SAWP

Jan Drozdowski
Przewodniczący Zarządu
Związku Artystów Wykonawców STOART

Andrzej Puczyński
Przewodniczący Zarządu
Związku Producentów Audio Video

Sławomir
Dyrektor SFP-ZAPA
Stowarzyszenie Filmowców Polskich
Związek Autorów i Producentów
Audiowizualnych

Krzysztof Szuster
Prezes Zarządu Głównego
Związku Artystów Scen Polskich ZASP